

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 275/07-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti R. M., W., SRN, zastúpeného advokátom JUDr. P. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006, jeho výzvou č. k. 7 Cbs 9/06-145 zo 7. septembra 2006 a uzneseniami č. k. 7 Cbs 9/2006-150 z 5. októbra 2006 a č. k. 7 Cbs 9/2006-157 z 11. decembra 2006 takto

r o z h o d o l :

Základné právo R. M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006, jeho výzvou č. k. 7 Cbs 9/06-145 zo 7. septembra 2006 a uzneseniami č. k. 7 Cbs 9/2006-150 z 5. októbra 2006 a č. k. 7 Cbs 9/2006-157 z 11. decembra 2006 a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Cbs 9/2006-157 z 11. decembra 2006 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 275/07-11 zo 7. novembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. M., W., SRN (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. M., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006, jeho výzvou č. k. 7 Cbs 9/06-145 zo 7. septembra 2006 (ďalej len „výzva zo 7. septembra 2006“) a uzneseniami č. k. 7 Cbs 9/2006-150 z 5. októbra 2006 (ďalej len „uznesenie z 5. októbra 2006“) a č. k. 7 Cbs 9/2006-157 z 11. decembra 2006 (ďalej len „uznesenie z 11. decembra 2006“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 16. decembra 2003 krajskému súdu „*Návrh na priznanie práva na vyrovnanie vo forme peňažného doplatku podľa § 218i Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v platnom znení*“ proti A., a. s.

Na základe výzvy krajského súdu sťažovateľ zaplatil 20. februára 2004 súdny poplatok v sume 3 000 Sk.

Ďalšou výzvou krajského súdu zo 7. septembra 2006 doručenu 13. septembra 2006 bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie doplatku súdneho poplatku z návrhu (ďalej aj

„doplatok“) v sume 86 257 Sk, proti ktorej sa odvolal a namietal nedôvodnosť tohto doplatku.

Krajský súd uznesením z 5. októbra 2006 konanie vo veci zastavil z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu z 5. októbra 2006 podal odvolanie a súčasne v odvolacej lehote z dôvodu opatrnosti zaplatil aj doplatok v sume 86 257 Sk. V odvolaní namietal nedôvodnosť vyrubenia doplatku v uvedenej sume, ako aj skutočnosť, že nie je zrejmé, akým spôsobom ustálil krajský súd hodnotu predmetu konania, a podľa ktorej položky prílohy sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „sadzobník súdnych poplatkov“) bol tento doplatok určený. Zároveň poukázal na to, že svojím návrhom sa domáha *„priznania práva na doplatok iba k jednej svojej akcii“*.

Krajský súd uznesením z 11. decembra 2006, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 3. januára 2007, zrušil uznesenie z 5. októbra 2006. Svoje rozhodnutie odôvodnil zaplatením doplatku v odvolacej lehote.

Sťažovateľ k uzneseniu z 11. decembra 2006 uvádza: *„Dôvodom zrušenia uznesenia o zastavení konania nebolo nesprávne vyrubenie súdneho poplatku, ale skutočnosť, že Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku.*

Krajský súd v Bratislave sa v predmetnom uznesení vôbec nezaoberal argumentmi Sťažovateľa o nesprávnosti vyrubeneho súdneho poplatku. Sťažovateľovi nie je známy základ pre vyrubenie súdneho poplatku, ani spôsob jeho výpočtu. Uznesenie súdu, ktorým bola uložená povinnosť Sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok vo výške 86.257,- Sk, je nepreskúmateľné pre jeho neurčitosť.“

Sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby vyslovil porušenie jeho práv výzvou na zaplatenie doplatku, uznesením z 5. októbra 2006 a uznesením z 11. decembra 2006, tieto

zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, aby mu krajský súd vrátil „zaplatený nesprávne vyrubený súdny doplatok vo výške 86.257,- Sk“ a priznal náhradu trov konania.

Ústavný súd z pripojeného spisu krajského zistil rovnaký priebeh konania ako uviedol sťažovateľ.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa podaním sp. zn. Spr. 3787/2007 zo 17. decembra 2007 vyjadrila predsedníčka krajského súdu, ktorá súhlasila s upustením od verejného ústneho pojednávania v tejto veci a popisom jednotlivých úkonov krajského súdu v posudzovanom súdnom konaní potvrdila rovnaký priebeh konania ako uviedol sťažovateľ.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na vyjadrenie predsedníčky krajského súdu zo 17. decembra 2007 podaním doručeným ústavnému súdu 17. januára 2008, v ktorom oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní, a uviedol: „*Sťažovateľ ako žalobca už raz súdny poplatok za návrh na začatie konania zaplatil... výška poplatkovej povinnosti bola určená zákonom č. 71/1992 Zb. v znení zákona č. 418/2002 Z. z. do 31. 12. 2003 – položka 2 písm. b), z návrhu na začatie konania v obchodných veciach, ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi je súdny poplatok vo výške 3.000,- Sk.*

Výzva na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 86.257,- Sk zo dňa 7. 9. 2006 bola v poradí druhou výzvou na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľovi nebolo a stále nie je zrejmé, na základe čoho dospel Krajský súd v Bratislave k záveru, že je potrebné dvakrát vyrubiť súdny poplatok ako aj to, čo bolo základom pre výpočet súdneho poplatku vo výške 86.257,- Sk, na základe akého zákonného ustanovenia súd postupoval a čo bolo výpočtovým základom.

Ako druhú rovnako významnú skutočnosť uvádzame, že Krajský súd v Bratislave síce uznesením č. k. 7 Cbs/9/2006-157 zo dňa 11. 12. 2006 zrušil uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku... zo dňa 05. 10. 2006, avšak k tomuto zrušeniu došlo z dôvodu, že Sťažovateľ z opatrnosti nesprávne vyrubený súdny poplatok vo výške 86.257,- Sk zaplatil... Krajský súd v Bratislave sa teda vôbec nezaoberal správnosťou vyrubenia súdneho poplatku.“

Na základe výzvy ústavného súdu podaním sp. zn. Spr. 3787/2007 z 11. februára 2008 predsedníčka krajského súdu doplnila svoje vyjadrenie k sťažnosti a uviedla:

„Žalobca si žalobou, došlou dňa 16. 12. 2003, uplatnil právo na doplatok v sume ako bude zistená na základe znaleckého dokazovania, na každú 1 akciu žalovaného spolu s úrokom z omeškania.

Súd vyzval dňa 26. 01. 2004 žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku, za žalobu v sume 3 000,- Sk.

Žalobca doložil do spisu fotokópiu výpisu z účtu majiteľa cenných papierov za dňa 13. 11. 2003, vedeného v Stredisku cenných papierov SR a. s. Bratislava, preukazujúc, že žalobca vlastnil 7 831 akcií A. , a. s., B.

Žalobca v podaní zo dňa 09. 05. 2005 navrhol, aby sú určil, že žalobca má nárok voči žalovanému na peňažný doplatok na každú 1 akciu odporcu na doplatok v sume 2.020,45,-- Sk, spolu s úrokom z omeškania.

Súd vyzval dňa 07. 09. 2006 .. žalobcu na doplatok za žalobu v sume 86.257,-- Sk...

Pri výpočte 7 831 kusov akcií x 2.020,45,--Sk za 1 akciu je uplatnený nárok v sume 15.822.143,--Sk. Súdny poplatok mal byť vyrubený podľa položky 2a) prílohy sadzovníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov.

Sudkyňa poukázala na to, že nevie, ako bola vypočítaná suma 86.257,-- Sk doplatku súdneho poplatku...

Žalobca podal odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť doplatok na súdnom poplatku... Súd vyzval na doplatenie súdneho poplatku výzvou, nie uznesením, ako to uviedol v odvolaní žalobca...

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 7 Cbs 9/2006-150 zo dňa 05. 10. 2006 rozhodol o zastavení konania, z dôvodu nezaplatenia doplatku na súdnom poplatku podľa ust. § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch.

Žalobca podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení...

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 7 Cbs/9/S2006-157 zo dňa 11. 12. 2006 zrušil uznesenie zo dňa 5. 10. 2006... pre zaplatenie súdneho poplatku v lehote na odvolanie proti uzneseniu zo dňa 05. 10. 2006. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 7. novembra 2007 na ďalšie konanie IV. senát ústavného súdu. V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2008 účinného od 1. marca 2008 sa sudkyňa spravodajkyňa v tejto veci stala členkou I. senátu ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom

krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006, jeho výzvou zo 7. septembra 2006 a uzneseniami z 5. októbra 2006 a z 11. decembra 2006.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie označených práv postupom krajského súdu spočívajúcom v nesprávnom vyrubení doplatku na začatie konania (výzva na zaplatenie doplatku zo 7. septembra 2006). Sťažovateľ poukázal najmä na to, že z predmetnej výzvy nie je zrejmé, podľa ktorej položky sadzobníka súdnych poplatkov mu bol krajským súdom vyrubený doplatok z jeho návrhu v sume 86 257 Sk a akým spôsobom bol krajským súdom ustálený základ na vyrubenie tohto doplatku, ak týmto základom mala byť hodnota predmetu konania.

Podľa sťažovateľa krajský súd nesprávne postupoval a rozhodol vo veci, keď svojim uznesením konanie zastavil pre nezaplatenie doplatku (uznesenie z 5. októbra 2006) napriek tomu, že sťažovateľ uviedol dôvody, v ktorých videl nesprávnosť vyrubenia doplatku vo svojom odvolaní proti výzve zo 7. septembra 2006, o ktorom krajský súd nerozhodol.

Sťažovateľ v odvolacej lehote proti uzneseniu z 5. októbra 2006 z dôvodu opatrnosti zaplatil doplatok a vo svojom odvolaní proti tomuto uzneseniu túto skutočnosť uviedol ako jeden z odvolacích dôvodov. Ako druhý odvolací dôvod uviedol, že podľa jeho názoru bol doplatok vyrubený nesprávne s poukazom na už uvedené dôvody.

Krajský súd svojim uznesením z 11. decembra 2006 v rámci autoremedúry zrušil uznesenie o zastavení konania z 5. októbra 2006 a svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v odvolacej lehote bol doplatok sťažovateľom zaplatený. Sťažovateľ namietal nesprávnosť tohto rozhodnutia krajského súdu z dôvodu, že sa krajský súd žiadnym spôsobom pri odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s jeho druhým odvolacím dôvodom, a to namietanou nesprávnosťou vyrubeneho a následne sťažovateľom len z dôvodu opatrnosti zaplateného doplatku.

Skutočnosť, že sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s odvolacím dôvodom sťažovateľa tým, že mu ďalšia poplatková povinnosť nevznikla za

stavu, keď bol tento poplatok sťažovateľom zaplatený, nenasvedčuje nezákonnosti alebo arbitrárnosti tohto rozhodnutia a následnej možnosti porušenia označených práv sťažovateľa. Krajský súd správnosť doplatku súdneho poplatku, pokiaľ bol zaplatený, nemusel nevyhnutne posudzovať pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa, pretože bol naplnený iný zákonný dôvod na zrušenie rozhodnutia z 5. októbra 2006 o zastavení konania (zaplatenie doplatku). Krajský súd preto svojím uznesením z 11. decembra 2006 rozhodol v súlade s § 10 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), keď svoje skoršie uznesenie z 5. októbra 2006 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku zrušil z dôvodu jeho zaplatenia v odvolacej lehote. Tieto dôvody rozhodnutia nie sú v rozpore so zákonom, naopak s ním plne korešpondujú.

Ústavný súd napriek uvedenému považuje za potrebné poukázať na to, že z výzvy na zaplatenie doplatku súdneho poplatku a ďalších uznesení krajského súdu v súlade s tvrdením sťažovateľa nie je zrejmé, akým spôsobom krajský súd dospel k sume doplatku súdneho poplatku z návrhu v sume 86 257 Sk v spojení s už zaplateným poplatkom v sume 3 000 Sk (akým spôsobom ustálil hodnotu predmetu konania, a podľa ktorej položky sadzobníka súdnych poplatkov ho určil).

Podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sa poplatok vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu. O vrátení poplatku rozhodne i bez návrhu súd, ktorý bezdôvodne zaplatený poplatok prevzal. Podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu. Podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Podľa § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch o vrátení poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený; to neplatí, ak

navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním.

V súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami nie je možné považovať uznesenie z 11. decembra 2006 za konečné rozhodnutie o správnosti vyrubeneho doplatku, resp. o uplatnenom nároku sťažovateľa na jeho vrátenie. Podľa citovaných ustanovení o nároku sťažovateľa na vrátenie podľa neho nesprávne vyrubeneho a ním zaplateného poplatku má krajský súd stále možnosť rozhodnúť. Vzhľadom na to možno podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že sťažovateľovo základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006 výzvou zo 7. septembra 2006, uzneseniami z 5. októbra 2006 a z 11. decembra 2006 neboli porušené.

III.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd zrušil výzvu zo 7. septembra 2006, uznesenie z 5. októbra 2006 a uznesenie z 11. decembra 2006, vrátil mu zaplatený doplatok súdneho poplatku a priznal mu náhradu trov konania.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Keďže ústavný súd nevyslovil porušenie označených práv sťažovateľa výzvou a uzneseniami krajského súdu, pri svojom rozhodovaní sa uvedenými návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti

uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže sťažovateľ v konaní neuspel, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa jeho návrhom na náhradu trov konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008